

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií
Katedra obecné antropologie

Posudek vedoucího magisterské práce
Bc. Katsiaryna HRYBKOVÁ
Nietzsche a Dostojevskij. Idea nadčlověka

Precizně a na základě důkladné četby a interpretace zpracovaná diplomová práce se zabývá atraktivním, byť komplexním tématem paralelnosti myšlení F. Nietzscheho a F. M. Dostojevského, která z různých pozic vedou k překvapivě shodným důsledkům, byť odlišně vypointovaných. O historické podmíněnosti mladšího Nietzscheho starším Dostojevským nelze hovořit, protože Nietzsche se o ruském romanopisci dozvěděl až v roce 1887, tedy v době, kdy měl všechna svá zásadní filosofická díla nejen napsaná, ale i publikovaná. O to pozoruhodnější je duchovní a věcná spřízněnost obou autorů. Autorka správně podotýká, že oba autoři docházejí k ideji nadčlověka - která je podle autorky středem zájmu (str. 17), kolem kterého lze vybudovat výklad jak Dostojevského románů, tak Nietzscheho psychologické filosofie - nezávislou cestou (str. 10). Sugeruje, že idea nadčlověka představuje „logický a neodmyslitelný důsledek tendencí moderní doby“ (str. 10), že filosofická východiska obou autorů „představují klíčový okamžik evropské civilizace a přechod k zásadně novému výkladu lidské existence“ (str. 11). Proto autorka vytyčuje za cíl své práce soustavnou analýzu ideje nadčlověka, vyjevení styčných bodů obou autorů a poukázání na celkově odlišný kontext myšlení obou autorů (str. 14). Na základě detailní textové analýzy autorka vypracovává pojetí lidskosti a svobody u obou autorů, a to především typologie lidských figur. U Nietzscheho to znamená koncentraci na spis *Tak pravil Zarathustra*, kde autor načrtává hierarchii: poslední lidé, vyšší lidé a nadčlověk, čemuž u Dostojevského odpovídají typy obyčejných a výjimečných lidí, které autorka ilustruje postavami z románů *Zločin a trest*, *Běsi* a *Bratři Karamazovi*. Vše je bohatě dokladováno textovými ukázkami doprovázenými autorčiným střízlivým a v dobrém slova smyslu neambiciózním komentářem. Výklad nikdy není veden násilně, aby za každou cenu vykázal shody nebo rozdíly v pojetích obou autorů. Spíše je analyticko-deskriptivní, a tím otevírá nové možnosti tázání, jak

autorka předvádí v závěru práce např. poukazem na roli křesťanství u obou autorů, speciálně u Dostojevského. To by ovšem vyžadovalo práci disertační.

Předloženou magisterskou práci kolegyně Hrybkové bez výhrad **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

3. června 2011

Doc. Aleš Novák, Ph.D.